

Dr. Lukács László

Szemelvények a magyar robbantástechnika fejlődéstörténetéből

Szemelvények a magyar robbantástechnika fejlődéstörténetéből

Különös tekintettel
a továbbfejlesztés várható irányaira
és a kor új kihívásaira

LUKÁCS LÁSZLÓ

Dialóg Campus

A szerző három évtizedes, a katonai felsőoktatásban robbantás-technikát oktató tanárként szerzett szakmai ismereteinek birtokában írt műve, összefoglaló ismereteket nyújt a hazai – ezen belül kiemelten a katonai – robbantástechnika szabályainak, módszereinek és eszközeinek fejlődéséről az 1800-as évek végétől napjainkig.

A gyakorlati robbantási tevékenységben éppúgy, mint a tudományos kutatásban jártas szakember által keretbe foglalt, Magyarországon még ilyen formában soha nem közölt anyag értékes tárháza lehet a téma kutatóinak. Hasznos információkat nyújt az érintett civil, katonai, és rendvédelmi szakemberek részére, szakmai tanácsokat adhat a jelen kor aktuális problémáit (terrorista robbantások, környezetkímélő katonai robbantások, új robbantási technológiák katonai alkalmazása stb.) megoldani hivatott szervezetek munkájához is.

A honi katonai robbantástechnika megújítási lehetőségeinek bemutatása mellett a szakterület fejlődéstörténeti vizsgálata alapján a szerző bizonyítja: az eddig alkalmazott elveket nem kell „elfelejteni”, mert szervesen illeszkednek a robbantástechnika általános vonulataiba, mely az idők folyamán, empirikus úton szerzett ismeretekből kiindulva a tudományos vizsgálatok eredményein nyugvó eljárásokká fejlődött.

A mű emléket állít a mindenkori magyar hadseregben a robbantástechnika kutatásával, fejlesztésével, a robbantás oktatásával, a kiképzéssel és a gyakorlati munkák kivitelezésével foglalkozó katonáknak, szakembereknek.

A monográfia a Dialóg Campus Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelent meg 2017-ben, 342 oldal terjedelemben. ISBN 978-615-5680-35-9

Az NKE pályázata alapján 2017-ben íródott alkotásokból a pályázati kiírás szerint az egyetemnek nem lehetett bevétele. Ezért a monográfia nyomtatásban nem jelenhetett meg, viszont térítésmentesen elérhetővé tették elektronikus formában:

<https://tudasportal.uni-nke.hu/tudastar-reszletek?id=123456789/6916>

Katonai Logisztika 2025. évi 1-2. szám

Dr. Lukács László

**Szemelvények a hazai katonai robbantástechnika és a földalatti
aknaharc fejlődéstörténetéből**

Lukács László

**Szemelvények a hazai katonai
robbantástechnika és a föld alatti
aknaharc fejlődéstörténetéből**

Az ipari robbantástechnika aktuális kérdéseit összefoglaló, a köznap forgalomban beszerezhető művek – bár nem nagy számban, de – koronként megjelentek a hazai szakkönyvkiadásban. A honi katonai robbantástechnika múltjának feldolgozásával, rendszerező áttekintésével és a továbbfejlesztés javasolt irányaival is foglalkozó könyvet viszont Magyarországon még nem írtak. Ez változott meg 2017-ben, amikor a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiadta a szerző Szemelvények a magyar robbantástechnika fejlődéstörténetéről című könyvét. Ebben fejlődésük vizsgálatán keresztül feldolgozta a magyar honvédségnél¹ alkalmazott katonai robbantástechnikai módszerek és eljárások legfontosabb kérdéseit.

Ennek a műnek mintegy folytatásaként készült el a jelen kiadvány, melynek első részében az előző könyvből kimaradt robbantási területek kerültek feldolgozásra: a mozgásakadályozás robbantással végrehajtható feladatai. Ezen belül az alkalmazott hazai katonai robbantóanyagok és a robbantási alapfeladatok tervezésének koronkénti összefoglalását követően bemutatja az utak és műtárgyaik, a vasutak, a repülőterek és a hidrotechnikai létesítmények robbantási szabályainak fejlődését az 1800-as évektől napjainkig. Az első részt az építmények harcászati célú robbantási szabályai zárják. A szerző a szakterület e kérdéseinek fejlődéstörténeti vizsgálata alapján is bizonyítja az előző könyvben megfogalmazott állítását, mely szerint az eddig alkalmazott robbantási elveket nem kell „elfelejteni”, mert azok szervesen illeszkednek a robbantástechnika általános vonulatába, mely az idők folyamán empirikus úton szerzett ismeretekből kiindulva a tudományos vizsgálatok eredményein nyugvó eljárásokká fejlődtek.

A könyv második részében egy olyan robbantási területet vizsgál, mely ilyen formában még szintén nem került Magyarországon feldolgozásra: a földalatti aknaharcot. Ez volt történelmünk leghosszabb időn át alkalmazott eljárása az ellenség megerősített helyeinek elfoglalására, és ennek ellentettjeként, a védők hasonló válasza, az ellenaknák alkalmazása. Az ókortól a középkoron át, az újkori csatákig egyaránt találkozunk vele. Csúcspontját az I. világháború tömeges aknaharcai jelentették, az ellenség állásai alá ásott/fúrt aknák és a védők által ennek hatástalanítására készített ellenaknák révén. Mégis viszonylag keveset tudunk róla. A földalatti aknaharc történetéről, fejlődéséről szóló fejezet korról-korra bemutatja a támadók és a védők által alkalmazott technikákat és technológiákat az adott időszak

---

¹ A könyvben, a „magyar honvédség” alatt azt a mindenkori, központilag szervezett fegyveres erőt érti a szerző (függetlenül annak éppen aktuális megnevezésétől), melynek feladata az ország védelme volt.

Katonai Logisztika 2025. évi 1-2. szám

aknahrccal foglalkozó hadtudományi értekezéseiből, műveiből vett idézetekkel és megtörtént csatákról szóló beszámolókkal.

A könyv egyben emléket kíván állítani a magyar honvédségnél a robbantástechnika kutatásával, fejlesztésével, a robbantás oktatásával, a kiképzéssel és a gyakorlati munkák kivitelezésével foglalkozó műszaki katonáknak, szakembereknek.

A monográfia a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelent meg, 576 oldal terjedelemben. ISBN: 978963531695-3

A mű nyomtatott formában megvásárolható a Ludovika Kiadó boltjában, vagy ingyenesen letölthető elektronikus formában:

<https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/102291>

Katonai Logisztika 2025. évi 1-2. szám

Dr. Lukács László

Robbantástechnika a hazai katonai szakfolyóiratokban az 1800-as évek végétől napjainkig

Lukács László

Robbantástechnika a hazai katonai szakfolyóiratokban az 1800-as évek végétől napjainkig

„A mai műszaki katonai nemzedék, amely a jövőben a vezetésre hivatott, csak a múltból tanulhat. Aki pedig nem becsüli múltját, annak nincs jövője.” Jacobi Ágost utász ezredesnek, az I. világháborúban harcoló magyar műszaki katonáknak emléket állító 1938-ban megjelent könyvében² olvasható mondatai voltak azok, melyek ennek, és az ezt megelőző két monográfiának a megírására ösztönözte a szerzőt.

Az előző két könyvében a hazai katonai robbantástechnika fejlődéstörténetét dolgozta fel az éppen érvényes (szabályzatokban, utasításokban foglalt) előírások alakulásán keresztül. A hazai katonai robbantástechnika múltjának összefoglaló bemutatásából már csak egy adósága maradt: *a katonai szakfolyóiratokban megjelent korabeli cikkek, tanulmányok feldolgozása*. A legújabb kutatások és gyakorlati tapasztalatok eredményeivel mindig ezekben találkozhattak/találkozhatnak először a szakemberek. A legjelentősebb szakmai kérdések aztán – jó esetben – bekerültek az újabb szabályzatokba is, de talán ennél is nagyobb jelentőségű e kiadványoknál az olvasóik hivatalos előírásokon túlmutató szakmai ismereteinek elmélyítése, a legújabb információk, tapasztalatok, kipróbált és bevált új módszerek bemutatásával.

A könyvben a szerző egy nagy történelmi kirándulásra invitálja az olvasót a hazai katonai szakfolyóiratokban megjelent, robbantástechnikával foglalkozó cikkek világába, az 1800-as évek végétől napjainkig. A magyar katonai szaknyelv hiánya jelentette a hazai szakfolyóiratok megjelenésének első akadályát. Az első fejezetben – többek között – erről is olvashatunk.

A további fejezetekben három alfejezetre bontva kerültek bemutatásra az adott témához kapcsolódó anyagok, melyekben az 1945-ig, az 1945-1990 között és az 1990-től napjainkig megjelent cikkek között szemlélzett a szerző. Három különböző társadalmi rendszer három hadseregének robbantástechnikai történelme elevenedik meg ezekben a fejezetekben az általa felállított szakmai rendszerezés szerint. Így olvashatjunk a robbantóanyagokról, a robbanás irányított hatásáról, a szerkezeti elemek és építmények, továbbá a föld- és sziklás kőzetek robbantásáról szóló anyagokat. A könyv utolsó fejezete egy szakmailag látszólag „idegen” kérdéssel foglalkozik: a robbanás egészségügyi hatásaival foglalkozó cikkek bemutatásával. Az író azon véleménye tükröződik ebben, hogy a robbantástechnikával foglalkozó szakembereknek ismerniük kell úgy a robbanás során keletkező gázok mérgező hatását, mint a robbanóanyagok gyártása, kezelése, a velük

---

² Jacobi Ágost: *A Magyar műszaki parancsnokságok, csapatok és alakulatok a világháborúban 1914–1918*. Közlekedési Nyomda K.F.T., Budapest, 1938. 13.

Katonai Logisztika 2025. évi 1-2. szám

történő munkavégzés során betartandó munkaegészségügyi kérdéseket. Ugyanígy fontos a robbanás emberi szervezetre gyakorolt hatásainak, a robbanás során keletkező sérülések megismerése, természetesen nem a sebész, hanem a parancsnok, a katonáiért felelős vezető szemszögéből.

A könyv a robbantástechnika kutatásával és fejlesztésével, a robbantás oktatásával, a kiképzéssel és a gyakorlati munkák kivitelezésével foglalkozó azon magyar műszaki katonáknak, szakembereknek kíván emléket állítani, akik értékes gondolataikat, eredményeiket a bemutatott szakfolyóiratokban osztották meg kortársaikkal.

A monográfia a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelent meg, 432 oldal terjedelemben. ISBN 978-963-531-696-0

A mű nyomtatott formában megvásárolható a Ludovika Kiadó boltjában, vagy ingyenesen letölthető elektronikus formában:

<https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/101950>